

Ivana Havranová

HEREČKA



MARENČIN PT



IVANA HAVRANOVÁ
herečka

MARENČIN PT

© Ivana Havranová, 2018
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2018
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2018
Design © Marta Blehová, 2018
752. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0218-9 (viaz.)
ISBN 978-80-569-0219-6 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0220-2 (ePub)

PRVÁ KAPITOLA

Neznášala kozuby. Ešte z detstva si pamätala, ako v celom dome zapáchalo spálené drevo, ako všade cítila popol, a šaty, čo ako sa snažila navoňať ich fialkovou vôňou, spolužiačkam nevoňali. Niežeby doma mali priamo tu keramickú rozdzavenú hubu, čo zhltna niekoľko dubových polien a potom ich pomaly, bolestivo požierali plamene! To naozaj nie. V jednej z dvoch neveľkých izieb mali kachle. Staré, ktovie, či nepamätali ešte prababku. A pradedka. Veď o tom potom, pec dokázala izbu vykúriť! A navyše... Oheň nielen horel. Ten si aj rozprával. A do toho praskanie dreva. Nijakého fajnového! Takého, čo našli neďaleko domu. A keď šla napríklad zo školy, po ceste brala všetky silnejšie konáre, patyky... Nekúpili ani polienko. Všetko drevo, čo kedy skúrili, nazvláčali domov vlastnými rukami. Takže... Izbu vykúрили! Lenže v druhej spávali – a tam sa už dal chlad krájať! Ako niekde zlý, hustý vzduch.

Sedela v kresle, jemným ružovým lakom si lakovala nechty a premýšľala, ako pošle Romana do čerta. Krásny chlap s krásnym domom a možno i s krásnym kozubom. Alebo len s... Kozubom.

Príd! Zapálime si v krbe oheň (lebo kozub nehovorí takmer nikto) a pri sviečkach a praskote dreva nám bude fajn! Uvidíš! Tolká romantika, Mari! Len si to predstav! vravel a pozeral na

ňu pohľadom sýteho, no nenažratého. Poznala tých snobov. Prišli do mesta z dedín, alebo z dedín prišli ich rodičia a snobi sa narodili už v Bratislave. Napokon... Sama mala taký osud. Rodičia takmer z lazov, no keď malo dievčatko desať rokov, presťahovali sa za prácou do hlavného mesta a Mari vyrastala v panelákovvej bytovke. Ako taký barak volali u babky a dedka na kopci. To im už potom bolo sveta žiť! Ústredné kúrenie, teplá voda... Avšak tam hore, medzi ovcami sa pec snažila celkom podaromnici. Stačila iba na štyri metre štvorcové. Na jednu izbicu s hrubými múrmi. Asi preto, lebo pec v starom dome bola neveľká.

Opatrne vystrela prsty na ruke a bokom pozrela na kvalitu svojej práce. Krásne. Natreté rovnomerne, akoby bola maliarkou natieračkou. Vedela, že všetky kolegyne chodia na nechty do salónov a silikón urobí aj s ohryzenej haraburdy niečo dokonalé, no nedokázala si predstaviť, ako potom napríklad taká Helena umýva riad. A to niekoľkokrát za deň. Po raňajkách, popoludní a po večeri. Áno! Špeciálne Helena! Pretože tá teda nemala nechty nikdy ošklbané! A okrem toho Mari presne vedela, že umývačku riadu nemá. Trochu pofúkala každý jeden necht, robila to tak vždy. Lak vraj rýchlejšie uschne. Chystala sa zavolať Romimu, že veru nepríde. Ak s ňou chce byť, nech sa páči zájsť na adresu, kde žije. Mari, herečka, čo nemá problém povedať čokoľvek a komukoľvek. Ako vravela mama, huba jej narástla ako psovi, čo breše na každého okoloidúceho.

Opatrne ukazovákom našla v mobile Romanovo meno, stlačila zvonenie a ešte si ho k uchu celkom nepriložila. Až keď počula slovíčko prosím. Akoby nemal fantáziu. Akoby nedokázal vymyslieť nič iné. Napríklad... Áno, Mari?

Ja som, Romči. Len že k tebe neprídem.

Prečo, dočerta? Všetko je nachystané.

A čo všetko, milý? Posteľ? Prosím ťa, veď vieš, o čo ide. Tak sa netvár, akoby sme spolu riešili Einsteinove vzorce. Neprídem, lebo neznášam horiace krby.

Čo že neznášaš? Veď to každý miluje. Tú vôňu, ten praskot horiaceho dreva... Čudoval sa a Mari pocítila chvenie jeho hlasu.

Okej, poviem ti to teda na rovinu. Mne krby smrdia. Ten zápach dymu, ten pach zhoreného dreva... Vopchá sa do handier ako voš a nie a nie vyliezť. A pani Coco Chanel sa môže z toho celého povracať... vysvetlila stručne.

Pozri, Mari. Nemusíš mať na sebe nič! Celkom nič! Keď budeš u mňa, mňa nejaká Coco vôbec nemôže zaujímať! Ver mi! zavtipkoval.

Ja síce nemám pripravené nič, ale Halasova 14. Ak by si teda mal chuť. Ale... Počkaj? Vidím, že na stole ležia ešte odvetra párky. Zabudla som ich dať do chladničky... Rozosmiala sa tak nahlas a hurónsky, že Roman rýchlo odtiahol telefón od ucha. A potom už iba počul, ako niečo cvaklo – a bolo po rozhovore.

Blbeček! Hádam k nemu nepobežím kvôli nejakému lososovi či homárovi. Určite ich nechal priniesť z reštiky, hundrala nahlas a vydýchla si, že má neprijemný hovor za sebou.

Idem k tebe, dostala odrazu správu a vyskočila ako struna. Bola sobota a do divadla sa zberala až okolo piatej. Nuž a dovtedy... Pyžamo, hrubé ponožky a vlastne sa jej tela nedotkla ešte ani voda.

Vošla do kúpeľne, na ruky natiahla gumové rukavice, v ktorých umýva dlážky, postavila sa pod sprchu a telo vydrhla špongiou,

ktorá sa vôbec neponášala na tie moderné, sofistikované. Mari mala stále gumovú, priniesla si ju z Rumunska. Tam ešte vyrábali veci, ktoré poznala z mladosti – a boli ich plné obchody.

Potom sa poutierala zodraným uterákom, mokré vlasy vyfúkala fénom a keď na ne pozerala, videla to, čo otec. Čiernu hustú nádheru, do ktorej by dokázala ukryť celý svet. Vedela, že Roman sa dohrnie taxíkom. S jedlom a pitím... Poznal Mari. Nekonvenčná, veľmi svojská, taká, ktorá dokáže uraziť aj svätca. Avšak... Milenka akoby ani nebola z tejto planéty! Čo tá všetko vedela! Raz mu len tak, ledabolo povedala: Vieš, prečo ma muži tak milujú? Lebo dokážem vagínou vyfajčiť cigaretu. Vtedy skoro umrel. Pozeral na ňu s otvorenými ústami a modlil sa, aby ho, preboha živého, nevyfotila mobilom. Zabávala sa na jeho výraze tváre, zabávala sa, ako ťažko prehľtal slová, ktoré ona s takou ľahkosťou uvarila.

Vyštafírovaná v bielom froté župane sa pobrala do kuchyne skontrolovať, či má vôbec kávu. Aspoň kávu! Lebo ak návštevu ponúknete kofeínom, už to nevyzerá tak, akože doma nemáte ani suchý rožok.

Vo vyššej sklenenej fľaši sa ukrývali granuly kávy značky Daniloff a Mari sa upokojila. Keď začula výťah, vedela, že návšteva dorazila do cieľa.

Otvorila dvere, postavila sa medzi ne tak, že zakryla svoju menovku, a čakala na Romana. Nerátala. Avšak keby bola, stačila by sotva do troch. Dvere železného výťahu sa otvorili a stál v nich usmiaty krásny chlap, ktorý sa tak veľmi tešil na popoludnie s krásnou a drsnou Mari.

Toto je rýchlosť blesku, povedala s úsmevom a hodila sa mužovi okolo krku. Zacítil vôňu sprchového gélu, zacítil vôňu vlhkej

pokožky. Roztiahol plné ruky, vôbec nemal chuť prísť o všetky tie dobroty, na ktoré mal tiež chuť. Dobré, luxusné jedlo sa Romanovi spájalo s milovaním. Vôbec netušil prečo, no bolo to tak od čias, ako začal robiť vnímať jedno aj druhé.

Podme dnu, láska! Sa tu na mňa vešiaš ako bunda na vešiak! hruďou odtláčal ženu do bytu, aby sa náhodou neotvorili dvere oproti a nevyšla tá stará harpya, čo všetko sledovala. Nemal dôvod sa predvádzať s milenkou. Dom obýval spoločne s manželkou, a keďže sa im nepošťastili deti, Jolana sa hodila na kariéru a veľa cestovala. Považoval ju za dobrú architektku, a keďže takou aj v skutočnosti bola, neobišlo ju množstvo konferencií, porád, zákaziek aj v zahraničí.

Mari schmatla chlapa za kravatu a pritiahla si jeho tvár k svojej. Nenalíčené líca sa obtierali o jemne povyrastené strnisko a dialo sa to, čo tak miloval. Dostával bozky, aké nevedel rozdávať nik okrem Mari.

Konečne sa ocitli v byte na chodbe, Mari zakopla nohou vchodové dvere a cúvala rovno na stôl. Opatrne sa naň položila a Roman mal čo robiť, aby v rýchllosti poukladal prinesené pozornosti. A potom sa už venovali jeden druhému tak, ako sa to stalo vždy, keď sa ocitli sami, iba so svojimi vášňami. Mari však nebola pri milovaní celkom oddaná činnosti, ktorá sa jej snažila spríjemniť život. Chvilami premýšľala o tom, či vôbec stihne prísť načas do divadla, dokonca dostala chuť na trochu dobrej, čerstvej tresky s mäkučkým bielym rožkom. Keď sa konečne nasýtili jeden druhého, začula svoj nenásytný žalúdok.

A čo dobrého si vlastne priniesol? Asi som práve minula všetku energiu a potrebujem sa dobiť, zaštebotala hlasom spôsobilým

na kvalitný dabing a hoci sa snažila, veľmi žensky to nevyznelo. A to sa Romanovi páčilo. Riadny kus baby so stehnami, aké visia u mäsiara na hákoch, s prsami trochu spustenými k bruchu, no mohli by súťažiť so stredne veľkými zelenými melónmi. Nuž a zadok... Medzi jeho pologuľami by sa niekedy tak rád ukryl! A veru... Veľmi rád!

Krevetky, láska. Ružovučké, čerstvé s majonézou. Spokojná? tešil sa na reakciu Mari.

Krevety sú fajn! A krumple by k nim neboli? usmiala sa figliarsky a hoci to vyzeralo ako vtipná poznámka, Roman vedel, že Mari chce mať prílohu takú, na akú je naučená.

Krumple by veru neboli, milá! Ku krevetám sa nehodia. To nie je šnicla! usmial sa.

A šniclu nemáš? nedala si pokoj. Lebo vieš, ja som vyrastala na šniclách a na krumpliach. Nie na krevetkách s citrónom. Ale keď niet iného, daj aj tie morské hrôzy.

Roman si pozapínal nohavice, spod stola zodvihol tašku s jedlom a šiel do kuchyne. Zo skrinky vybral tanier, jedlo rozdelil na dve porcie a všetko zanesol do izby. Stôl uprostred izby bol parádny, prikrytý vyšívaným obrusom. Toto sa Romanovi tiež veľmi páčilo. Mari sa správala frivolne ako nie mnoho mestských ľudí, a pritom milovala dedinské drobnôstky, ktoré dotvárali jej detstvo na vidieku. Obrusy mala vždy vyšívané, a to dokonca samotnou starou mamou, alebo mamou.

Vrátil sa po príbor, dva poháre a do oboch nalial šampanské.

Nie je vychladené, Romi! Ako to máme takto piť? Čo sme nejakí burani z role? trochu sa rozčúlia.

Tak to ber tak, že si buranka z role, odvetil, pretože kde by zobral čas na chladenie šampanského.

Veď aj som, ohrnula spodnú peru a zahryzla sa do prvej obeť svojho apetítu: A kde máš starú, Roman? Je doma? Alebo s nejakým pánom architektom na sympóziu... vrátila mu zlomyseľnosť.

A prečo s nejakým architektom? No áno, je v Španielsku, ale sama! zvažnel.

Sama? Hahaha, Romanko. A prečo by bola sama, keď nemá pri sebe manžela? By sa zbláznila! Veď ani ty nie si sám!

Mohla by si prestať, nie? Nepoznáš ju, tak nevrav, snažil sa o pokoj v hlase.

Ale poznám baby! Nie je sama! Stav sa so mnou! prežívala a keby bolo v izbe viac ľudí, všetci by si všimli, že toto jedlo nie je to pravé orechové. Sem-tam zabudla zatvoriť ústa a vtedy pomedzi zuby vytŕčali ružové časti krevety. Niektoré sa napchali do medzierok, akoby im cesta do žalúdka nevyhovovala, avšak Mari bola neúprosná. Každé sústo zapila hltom bublinkového nápoja. Líca sa jej vyplňali jemným mäsom duseným na masle, prehadzovala ho zo strany na stranu, akoby sa pasovala s tuhou hovädzinou.

Pozri, milý môj. Ak má chlap milenku, žena to spozná takmer hneď. Jednoducho – nie je blbá. No a potom, ak neurobí škandál, môžeš čakať len jedno. Že si to s niekým rozdáva. No pripúšťam, myslí pri tom na manžela! Ale nie s láskou! Krevetky sú dobré? usmiala sa.

Veľmi.

No zavolaj jej. Že kde práve je! Zavolaj! Že či zodvihne!

Roman vybral z vrečka telefón a vytukal číslo svojej manželky Jolany. Jeho záujem o rozhovor sa ťahal popod oceány, alebo vzduchom až k družiciam, a hoci Jole mobil zvonil, nezodvihla. Netrpezlivo čakal a vravel si, že už-už ho zoberie. Veď predsa musí!

Nezoberie. Váľa sa v posteli. Skoro ako ty! usmiala sa bosorka oproti a Romana prešla chuť na akýkoľvek pôžitok. Dožul, prehltoľ, zapil, vstal a oznámil, že odchádza.

To je dobre, o piatej musím byť v divadle. Tak sa maj a ďakujem. Dobre si navaril. Hoci nabudúce radšej zemiakové placky. Pá, zlatko, povedala a ani sa nepostavila, aby chlapa odprevadila. Keď počula plesknutie dverí a rozbehol sa výťah, zobrala taniere, ostatky jedla z nich vysypala do smetného koša, strčila doň aj všetko ďalšie, čo Roman priniesol, nahla nad ústa fľašu s nápojom a poriadne si odpila. Potom šla do kúpeľne umyť si zuby, na obéznu postavu natiahla nohavice číslo 58, pulóver s veľkým výstrihom, narýchlo si namejkapovala tvár a namaľovala oči, aby už o chvíľu sedela v aute a uháňala do divadla. Popri šoférovaní strčila do prehrávača cédečko s Richardom Müllerom a započúvala sa do cigaretky. Dostala na ňu chuť. Siahla na vedľajšie sedadlo, šikovne vybrala zo škatulky malborku a zapálila ju zapaľovačom, zasunutým vedľa rádia. Potiahla si s väčším pôžitkom, než keby robila čokoľvek iné. Než keby napríklad jedla Sacher tortu. Alebo vyprážané kuracie stehno. Alebo... Ani nevedela. Cigaretka na dva ťahy ju preniesla do stavu pokoja a bezstarostnosti. A takmer s úsmevom si vravela: Čo si to ten myslí! Že sa bude váľať s babami a tá jeho sa zblázni od samej vernosti! To určite! Bola by trúba! A to poriadne veľká!

Pred novým divadlom takmer nenašla voľné miesto na parkovanie. Krúžila ako nočný motýľ vôkol lampy, až sa napokon podarilo. Herec s božským hlasom Ferko Kovár nasadol do auta a pohl sa preč z parkoviska. Bol to výnimočný človek, mala ho rada.

Díky! zamávala kolegovi, ten sa usmial a už ho nebolo. Letel domov, za svojou Dankou. Mari sa šupla medzi autá Doda Vajdu a Maroša Kramára... Poznala tátoše všetkých kolegov. Niektorým na autách záležalo, iní sa vozili v najobyčajnejších.

2.

V tomto kúsku nehrala hlavnú úlohu. No vedela, že ak by odflákla vedľajšiu, hra by vyznela ako béčková. Vždy sa snažila byť dobrou herečkou. Napokon... Herectvo vyštudovala a učili ju tí najlepši. Avšak vedela, že Milka Vášáryová z nej nebude nikdy. Patrila medzi tie, ktoré sa dostávali do povedomia – najmä režisérov – naliehavou vyzývavosťou, priamočiarosťou... Nemala núdzu o úlohy. Z času na čas si zahrala aj hlavnú. Stálo ju to však vždy minimálne niekoľkotýždňový flirt. Nepatrila k umelkyniam, ktoré treba o priazeň prosiť. Ak sa na ňu niekto obrátil s ponukou, neodmietla. Pretože rada hrala a bála sa, že ak by odmietla, druhý raz by ponuku nedostala. Správala sa ako mnoho iných umelcov na voľnej nohe. Využijú každú pracovnú príležitosť, pretože nevedia, čo bude o mesiac, o rok...

Odbila hodina pred polnocou, keď si sadala do auta, aby sa vrátila do svojho bytu na nie najhoršom, ale sídlisku. Trojizbový byt sa krčil na treťom poschodí medzi ďalšími a ak mala nejaký sen... Potrebovala z toho miesta zmiznúť. Niekam na lepšiu adre-

su, niekam, kde na ňu v potravinách nebudú ráno ožrani kričať: Aha! Hentú poznám z televízora!

V noci na križovatkách semaforey nefungujú a hoci sa zdá mesto bezpečnejšie, nie je to tak. Už toľkokrát sa Mari stalo, že z vedľajšej cesty vyletel divoký mladý šofér a mala čo robiť, aby ju nezrámoval. Správajú sa ako vládcovia zemegule, šomrala vždy. Šla pomaly, neprekročila päťdesiatku. Vôňa levandule zabraňovala viečkam uložiť sa na unavené oči a zaspáť za volantom. Cesta domov trvala okolo dvadsať minút a to bol čas, ktorý jednoducho musela prežiť. Po každom predstavení sa cítila ako použitá a načisto vyžmýkaná handra. Ak niektoré kolegyně vraveli, ako naberajú na javisku energiu, aké je to úžasné, pozerateľ do hľadiska na ľudí a vidieť v ich tvárach radosť z predstavenia, neverila im. Jej potlesk ku kondícii nepomáhal! Hoci mala zopár rôčkov po päťdesiatke, čo to bolo napríklad oproti Maríne Kráľovičovej, cítila sa opotrebovaná. No zároveň žiaduca, krásna. Tvár výrazná, lemovaná hustými dlhými vlasmi, tmavými ako noc pred svitaním, oči v nej svietili do čokoládova. Vždy bola pekná. V detstve jej doma často vravievali: Si pekná ako herečka!

Konečne sa došuchtala pred barak, zaparkovala pod oblokom, aby na svoje auto videla, a vyšla von. Nohy ju boleli ako starenu, dokonca zistila, že okolo členkov opúchajú. Jemne, takmer neviditeľne, ale predsa.

Obličky, alebo mám v tele studňu a utopím sa v nej, vravela si trochu nervózne, pretože ak mala ísť k lekáre, veľmi ťažko to znášala. V čakárňach na chodbách vysedávali bulvárni novinári a chytali všetkých známych ľudí, ktorí sa objavili pred ambulan-

ciami doktorov, aby na druhý deň v ich denníku vyšiel článok s titulkom: Má Mari rakovinu?

Pamätala si na časy, keď sa v autoškole učila šoférovať. Ako študentka, ako vysokoškoláčka. Aby mohla šoférovať bosá, musela nechať svojho učiteľa držať jej počas jazdy koleno. Tak si na to zvykla, že keď skúšku urobila, pravdaže – obutá, zovretie kolena rukou cudzieho chlapa jej chýbalo. A myslela na to vždy, keď si v aute vyzúvala topánky.

Bola chladná koncoletná noc, i keď stále veľmi mladá, a Mari strčila nohy do tenisiek. Nezašnurovala ich, vyšla z auta, zamkla ho a konečne sa dostala domov.

Vyzliekla zo seba čiernu koženú bundu, čierne nohavice, rolák, uštrikovaný z čiernej mohérovej vlny, a sadla si na stoličku v chodbe. Hlavu vložila do dlaní a ticho relaxovala. Ak Mari milovala niektoré chvíle, ktoré si dokázala sama pripraviť, boli to aj smútky. Smútila za detstvom, za rodičmi, za starými rodičmi... Spomínala a smútila. Takéto niečo predpokladalo vyslovenú samotu a tej sa Mari často nedostávalo.

Keď niekto zazvonil, vyskočila zo stoličky ani panáčik na strune, ak otvorila škatuľku, kde sa ukrýva. Biele tričko a nohavičky odhaľovali toľko tela ženy, že by si ho všimol aj slepec.

Kto je? spýtala sa neisto a ani jej nezišlo na rozum pozrieť sa kukátkom na chodbu.

Roman. Môžem ísť dnu?

Otvorila a nechápala, čo sa stalo. Vždy sa vopred dohodli a nikdy neprichádzal, keď Mari večer hrala. Vtedy potrebovala samotu a pomaly sa dostať z roly. Lebo tá ju pohltila a vymotať sa z nej nebolo práve najľahšie.

Tak si predstav... Volám jej od popoludnia a neberie. Myslíš, že sa jej niečo prihodilo? Že potrebuje pomoc? rapotal celý preľaknutý a Mari pozerala ako výr.

Roman! Halóóó! Ja nie som tvoja opatrovníčka, sestra, poradkyňa. Som tvoja milienka! Čo chceš počuť? Mne je jedno, kde je tvoja manželka! A čo robí! Prišla som z práce a od únavy ani nevidím. Odídeš láskavo? Chcem byť sama!

A ja čo mám robiť? No čo? Bojím sa, že sa jej niečo stalo! fňukal ako dieťa s rozbitým kolenom.

Chod' nariekať domov. Tu naozaj nie je vhodný priestor. Maj sa! povedala mužovi a otvorila mu dvere ešte aj do výťahu. Pozrel na ňu plný nenávisti a zasyčal: Keby si to o tej nevere nepovedala, vôbec žene nevolám a všetko je v poriadku, obvinil herečku a tá mu hneď aj naložila: Roman, vieš čo? Ťahaj do riti! A už sa u mňa neukazuj!

Zamkla dvere bytu, kľúč nechala otočený krížom, aby ho nikto nevytlačil a nedostal sa dnu. Hoci sa čas blížil k polnoci, ešte stále ju nešetril a bola si istá, že do rána sa všetkých bremien nezbaví.

Odlíčila si tvár, natiahla na seba flanelové pyžamo, také, čo nosila iba v noci, ktorú mala pre seba a nikto ju nevidel. Inak... Jej milenecké pyžamá vyzerali celkom inakšie. Ľahučký priehľadný kabátik a krátke nohavice, jemné ako krídla vážky. Iba čo jej zakryli to najpotrebnejšie. Inak celá odhalená a plná očakávania.

Nahla sa nad umývadlo, vlasy prehodila cez hlavu, vyčesala ich kefou, vrátila späť na plecía a bez toho, aby si umyla zuby, šla do postele.

Mari mala dva rôzne životy.

Jeden si žila sama so sebou, iba ak na ňu nik nepozeral, nebol

s ňou, nič od nej neočakával. Tento život bol plný chvíľ z detstva, z jednoduchého prostredia v starom dome, kde žili, kým sa neprestahovali do mesta. Bol však aj plný zvykov a všetkého, čo si so sebou preniesla do dospelosti.

Druhý život bol jedno veľké hogo-fogo. Mal osobitnú skriňu na nóbl vecičky, množstvo šminiek, drahších šperkov, úsmevov, úškrnov, naučených fráz. Ten žila všade inde. Obklopená kolegami, nápadníkmi, milencami, verejnosťou, novinármi, prosto všetkými, ktorí Mari poznali a chceli ju mať extravagantnú, ordinárne krásnu a plnú pikantných zážitkov.

Ani nevedela, prečo sa hrala na dva životy. Detstvo, tie romantické roky neďaleko potoka a koberca rozkvitnutých margarét, sa nad ňou vznášalo ako hmla pod vysokými končiarmi, cez ktorú nie a nie definitívne dosiahnuť vrchol. Trúchlenia a smútky ju opantali vždy, keď sa vrátila z bujarých večierkov, kde sa stávala zvyčajne najsledovanejšou bytosťou. Chceli sa jej zmocniť mladí aj starší vplyvní muži, a ich snubné prstene či manželské obrúčky neznamenalí nič. Mari sa stala zmizíkom. Gumovala v chlapoch všetky vzťahové záväzky. V spoločnosti sa iba málokedy cítila zle, pod psa. Milovala veselý a farebný svet. Milovala strieborné príbory, drahé róby a ťažké vína. Jej rozžiarená tvár ponúkala všetkým pohľad na krásu hviezdy a tie počestnejšie, čo prichádzali na večierky držiac sa pod pazuchu manžela, sa často cítili ako popolušky. Veď manželia sa v prítomnosti tejto herečky o svoje polovičky takmer nezaujímal.

Lahla si do postele, zhasla svetlo a vzápätí vstala. V hlave sa mrvili dialógy z hry, vytláčali ich Romanove poznámky a fňukanie nad manželkou. Zo zásuvky vybrala stilenox, položila na

jazyk a prehltla bez toho, aby tabletku zapila. Potom sa vrátila do postele a celé telo uložila tak, aby ho čo najskôr zmohol spánok. Do polohy embryonálnej.

Zobudila sa ráno niekoľko minút pred ôsmou.

Pozerala do plafónu, snažila sa spomenúť, čo všetko ju dnes čaká. Ranná káva, ranná sprcha, ranné pozeranie nemeckého seriálu a o pol dvanástej dabing.

Bez neho by som sa dnes pokojne obišla. Lenže bez peňazí zaň asi ťažko, vrela si a opäť sa jej v hlave vynoril sen z detstva. Och, ako Mari túžila mať mačku! Nie dedinskú, čo lietala po záhradách a lovila od vtákov po krysy všetko menšie od nej. Chcela domácu, krásnu, voňavú mačku, čo sa naťahuje na kožušínach a pradije, ako Mari pri milovaní. Už si ju musím niekde zohnať. Veď sa rozprávam sama so sebou, ako dáka odkopnutá a nepotrebná! Porozprávať však všetky tie svoje rečičky mačke, to by bolo niečo! Taká človeku porozumie, sem-tam mňaukne, sem-tam zakňučí... Nemala by som pocit samoty!

Ešte ani nestačila zaliať kávu a zazvonil telefón. Pozrela na displej: môj miláčik. Vpustila si do ucha jeho hlas, potrebovala vedieť, ako sa veci vlastne majú.

Prepáč, včera som bola unavená. Vtedy nemôžeš na mňa s ťažkými vecami! No ako sa situácia vyvinula? Jola zavolala? začala, ani nevediac, čo chcel Roman povedať. Vždy to robila. Niektu jej volal, Mari začala rozprávať prvá a klepotala ako rak vo Vydrici. A dotýčný aj zabudol, prečo vlastne volal.

Tak... Zavolala. Ale až neskoro večer. Vraj boli v divadle a potom na drinku. S kolegyňou. Až som mal pocit, že rozprávam

s tebou! povedal a Mari v hlase počula, že celkom zabudol na jej status.

No, miláčiček! Som tvoja milenka! Nepreháňaj svoj záujem o manželku. Aspoň teda nie predtým! Fakt mi to nerobí dobre! povedala opatrne. Nechcela Romana stratiť! Okrem toho, že mal na ňu dosť času, na svojej milej nešetril. Platil napríklad auto, byt, kupoval šperky... Je pravda, že brilianty nedostáva, avšak aj taký kožušok poteší!

Viem, čo si mi! Viem to dobre! Ale milenka by mala byť aj priateľkou. A teraz sa s tebou zhovárať ako s priateľkou.

No a? Tak čo bolo ďalej, priateľu? usmiala sa v duchu.

No nič! Nemôžeš manželke povedať, že klame! Veď som ju neprichytil. Tak som sa spýtal, že či naozaj. A ona, že aké je to zlaté, keď žiarim. A že kde som bol celý ten čas ja. Či u svojej milenky... No rozumieš tomu? Že či u milenky...

Mari stratila nervy: A ty čo na to? Že nie? Lebo presne. Bol si u milenky. A vieš čo? Aj som si jeden čas myslela, že keby si sa rozviedol, môžeme spolu žiť. A... Zobrať sa. Teraz si to už nemyslím. Si riadny podvodník, Roman! Zaujímalo by ma, čo si svojej starej odpovedal!

Ešte ma likviduj aj ty. A nevolaj ju stará! Povedal som, že jasné, bol som u milenky. A ona sa začala smiať. Že kto by ma chcel. Veď ešte aj v noci chrápe! požaloval sa Roman.

Tak čau, láska. A želám fajnový deň. Iný si ani nezaslúžiš. Keď ťa tak všetci trápia, povedala a hovor zrušila.

Po kuchyni rozvoniavala káva, ani čo by mala jej arómu v spreji a pobehala s ňou po byte. Pri pití mala najväčší problém s rú-

žom. Vždy sa zaplietol s hnedou a Mari už odrazu vôbec nemala karmínovo červené pery. Také, čo priťahovali pohľady všetkých. Mužov aj žien. Takže kávu pila najradšej v tichu svojho bytu.

V zásuvke našla koláče, čo nakúpila pred tromi dňami, a pustila sa do nich ako do práve vytiahnutých z pece. Nemala by si! Máš zadok ako štajerák! A stehná ani vagóny nákladiaku, vravel bezcitne vnútorný hlas, chuť na sladké však neodohnal. Ten prvý, makový, zjedla pomaly, akoby bola ozajstnou dámou, ďalšie však poriadne ani nerozhryzala. Zjedla ich na dva- trikrát. Keď odchádzala z domu, zuby sa už zase beleli, akoby mak nikdy v živote nestretli, a brucho trávilo dobroty a veru... Poriadne nahlas.

Do televízie vošla s hlavou hore. Nech všetci vidia, že prišla hviezda. Chodbami sa tak ako voľakedy za starých čias už nepreháňala ani polovica z ľudí. Vtedy bola budova plná kameramanov, scenáristov, režisérov, produkčných, technikov a Mari poznala takmer všetkých. Pricupitala na vrátnicu, oznámila svoje meno, dôvod príchodu a už po stý raz ju fascinovalo, ako si chlapík v uniforme nedokáže spomenúť na Marino priezvisko.

Vojtová, som Mari Vojtová, povedala trpezlivo, starý muž so zvráskavenou tvárou pozrel herečke rovno do očí a potichu povedal: Tak dobre, choďte. Pán režisér je už tam.

Brala to ako výčitku. Pán režisér je už v práci, herečka sa niekde fláka. A všetci čakajú. Často si namýšľala všelijaké obvine-
nia. Akoby ju celý svet priam neznášal. Komplex z detstva. V prvej základnej ju decká nešetrili. Ani v druhej. Dievča potkýnali, ťahali za dlhé vlasy, vysmievali sa mocnému telu. Tučibuchta volali Mari všetci okrem učiteľov. Dnes by tomu vraveli čistá šikana. Mari mala o niekoľko kíl viac a vtedy herečkou nebola. Dnes by

si nikto z nich nedovolil útočiť tak neúprosne ako za detských čias. Keď chodievala domov s plačom, keď sa pred všetkým živým ukrývala v stodole.

Aby vrátnikovi ukázala, kto je v tejto situácii dôležitejší, odvrkla: Mali ste to zobrať za mňa! Ten dabing! Keď ste už tu aj vy, pán najdôležitejší! usmiala sa a hrdo odkráčala k výťahu. Hoci jeho pohľad nevidela, vedela si predstaviť, ako zagánil.

Dabing považovala za prácu, pri ktorej môže byť nenalícená, bez dobrých spôsobov ľudí z vysokej spoločnosti a s nikým nemusí rozprávať... Na dabing nepotrebovala ani ktovieakú kondíciu. Niektoré herečky dabing vyčerpával, Mari však vedela prečo asi. Nemali naň dostatok talentu. Lebo človeka vyčerpáva iba práca, ktorú robí mimo svojich schopností, s obrovským výdajom energie.

Vošla do miestnosti, pozdravila celé osadenstvo, postavila sa k mikrofónu a mohli začať. Nikdy nešla nepripravená. Od chvíle, ako na pracovisko prišla, mohli spustiť film a všetky stroje.

3.

Režisér bol milý človek, ktorý akoby nestál o nijaký konflikt s hercami. Milo sa usmieval, trpezlivo vysvetľoval, niekedy predhrával, no Mari mala vždy pocit, že je dôležitejšia od neho. Profesionálnejšia, lepšia. Mohlo to byť spôsobené všeličím. Tento režisér sa stal režisérom akosi čudne, bez školy – a to na ňom zanechalo stopu. Medzi kamarátmi bol celkom určite sebavedomý, pyšný. No s hercami to celkom nešlo. Mali svoje mená, rozumeli robote, vedeli ju dokonale urobiť a ak mali ešte aj parádne, dokonalé hlasy... Hotové hviezdy. Napokon... Niektorí nadabovali

zahraničné filmy lepšie, než ako zneli s hlasom pôvodných hercov. Pán Hasový mal však množstvo režírovania a to bolo niečo, čo zaujímalo každého herca. Veď od režiséra záležalo, koho na dabovanie filmu obsadia.

Nemáme pohár vody, prosím? opýtala sa Mari vo chvíli, keď stroje zahaprovali a technici urobili pauzu.

Hneď prinesiem, ozvalo sa po miestnosti a herečka sa začudovala, že počula hlas priamo režiséra. Takéto veci ako vodu pre účinkujúcich mal predsa na starosti rekvizitár.

Ďakujem, zareagovala, no voda už pristála na malom pultíku pred Mari. Opatrne sa napila, ustavične myslela na rúž a nedalo jej nepovedať: Veď to mohol priniesť rekvizitár, pán režisér!

Nemám s tým problém! Neubudlo zo mňa, pani Vojtová! nečakane odvetil a pobral sa na svoje miesto, aby o niekoľko minút spustil výrobu.

Francúzsky film o živote opustenej dámy v rokoch trval dve a pol hodiny. Mari však pracovala niečo vyššie hodiny a potom sa pobrala do Slávičieho údolia na cintorín. Napokon... Výšková budova televízie celé hodiny a dni a týždne a mesiace a roky pozerala aj na hroby ľudí, čo ešte nedávno pracovali v jej útrobach, takže vedela o každom jednom z nich. Kúsok od chodníka mal hrob scénograf Gabo Erdélyi, človek s mimoriadnym výtvarným videním, o niekoľko metrov ďalej spala svoj večný spánok redaktorka Veronika Bednárová... Stretli sa tam aj takí, čo toho spolu veľa nenahovorili. Herečka sa však vybrala pomedzi vysoké mramorové pomníky k hrobom svojich rodičov, kamarátom či známym iba vždy zamávala.

Mama znášala veľké mesto oveľa horšie ako otec. Chýbal jej

potôčik, tečúci popri domci, chýbali jej ovce, zanechávajúce stopu kopýtok na dažďom rozmočenej lúke. A keď nepočula vtáctvo, takmer sa pominula od smútku. S otcom sedávali na lavičke petržalského parku a počúvali hádky mestských vrabcov, agresívnych strák a štebot nežných lastovičiek. Ak sa pobrali z dediny do mesta, mali na to dôvod. Na družstve robiť nechceli, oveľa viac oboch priťahovala fabrika a istejší život. Istejšie peniaze. Nezaviesli od počasia, výplata jednoducho bola a bola aj práca. Dážď - nedážď. Mama sa usadila pri stroji v Dimitrovke, otec chodieval každé ráno do Matadorky. Mal to oveľa pohodlnejšie, dve zastávky autobusom. Mama, tá sa však niečo nacestovala! Každý deň! Prichádzala domov zničená od práce aj vyčakávania na verejnú dopravu. Ruky ju boleli ako po okopávaní zemiakov, od večného státia pri mašine opúchali nohy.

Hroby videla už z diaľky. Ležali vedľa seba. Ani jeden nechcel svoj mimozemský večný život žiť v jednej jame s tým druhým: Budeš sa tam rozťahovať a mne potom strpnu ruky, vravieval otec a mama súhlasila: Budem! Veď kto by vydržal večnosť s rukami pri tele! To sa nedá zvládnuť ani celú noc!

Za rodičmi chodievala s kvetinami, no niekedy nedoniesla nič. Iba si sadla na vedľajší hrob, ak, pravda, nepršalo alebo sa nebol nemotalo zamrznuté biele kvietie malých vločiek...

Lúka, na ktorú mysliela herečka takmer denne sa rozložila za plotom nevelkej záhrady a rovno pod kopec bez mena. Všetci v dedine ho volali celkom jednoducho. Kopec. Studnička na jej konci nebola pre ľudí. Nikto nikdy nekontroloval čistotu jej vody, no Mari vedela svoje. Nedalo sa z nej piť. Žubrienky a ďalšie miniatúrne živočích, na ktoré hľadievala celé minúty, sa vo vode